

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at ændre de gældende retningslinjer for udarbejdelse af lovforslag, således at der i lovbemærkningerne skal redegøres for lovforslagets forhold til internationale forpligtelser, som påhviler Grønlands Selvstyre, herunder særligt menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder. Naalakkersuisuts nye procedurer skal træde i kraft pr. 1. januar 2026.

Fremsat af medlem af Inatsisartut Mariane Paviassen Jensen, Inuit Ataqatigiit

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut, formand

Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Naleraq, næstformand

Medlem af Inatsisartut Pipaluk Olsen, Demokraatit

Medlem af Inatsisartut Iddimannngiiu Bianco, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 17. oktober 2025 under EM2025 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Grønland er inde i en gennemgribende udvikling, hvilket stiller nye krav til lovgivningen.

I den situation er det særligt vigtigt, at der i forbindelse med udarbejdelsen af love tages hensyn til menneskerettighederne og oprindelige folks rettigheder.

Nærværende beslutningsforslag har derfor til hensigt at pålægge Naalakkersuisut, at de gældende retningslinjer for udarbejdelse af lovforslag ændres, således at der i bemærkningerne til et lovforslag skal redegøres for, hvilke konsekvenser lovforslaget forventes at have i forhold til menneskerettighederne og oprindelige folks rettigheder.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Der var under førstebehandling af forslaget bred enighed om vigtigheden af efterlevelse af menneskerettighederne og oprindelige folks rettigheder, ligesom der var bred enighed om vigtigheden af, at befolkningen har kendskab til deres rettigheder.

Naalakkersuisut oplyste, at det allerede i dag forholder sig således, at ressortansvarlige har til opgave at være opmærksomme på alle væsentlige konsekvenser af et lovforslag, herunder om det respekterer internationale forpligtelser, og at redegøre for dem i bemærkningerne til lovforslaget. Dog har Naalakkersuisut forståelse for forslagsstillerens synspunkt, og erklærede derfor deres støtte til forslaget.

Under drøftelsen blev der ligeledes fremført en bekymring for, hvorvidt forslaget generelt vil øge udgifterne til den offentlige administration.

Endvidere blev der fremført bekymring for, hvorvidt implementeringen af forslaget vil være bindende nok for Naalakkersuisut, idet der med implementeringen sigtes på at ændre i de lovtekniske retningslinjer.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagens begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering således, at det vurderes til at kunne realiseres inden for en halvårs-normering for en AC-fuldmægtig på 500.000 kr. Udvalget bemærker, at en halvårs-normering for en AC-fuldmægtig normalt fastsættes til 250.000 kr., hvilket udvalget finder er mere dækkende for forslaget.

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget erklærer sig enig i vigtigheden af efterlevelse af menneskerettighederne, samt vigtigheden af, at befolkningen har kendskab til deres rettigheder.

Udvalget noterer sig, at § 28, stk. 1, i Forretningsordenen for Inatsisartut fastsætter krav om, at forslag til inatsisartutlov skal være affattet i lovform og ledsaget af almindelige og særlige bemærkninger.

I de gældende retningslinjer for udarbejdelse af lovforslag er i forvejen fastsat, at der i de almindelige lovbemærkninger afsnit 3-8 skal redegøres for henholdsvis:

- Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
- Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
- Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed
- Konsekvenser for borgerne
- Andre væsentlige konsekvenser
- Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Udvalget noterer sig ligeledes, at en del af den lovtekniske kontrol i både Naalakkersuisuts og Inatsisartuts regi, indebærer en hjemmelskontrol i bred forstand, herunder hvorvidt forslaget er i overensstemmelse med f.eks. Grundloven, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller almindelige retsprincipper. Dette indebærer ligeledes gældende folkeretlige-, eller internationale aftaler og forpligtelser.

Forslagsstillers intention med forslaget er dermed i et vist omfang allerede indeholdt i de nuværende lovtekniske retningslinjer, og er dermed på nuværende tidspunkt en del af den almindelige lovgivningsmæssige procedure.

Indføjeelse af et krav om et yderligere afsnit til belysning af forslagets forhold til konventionsforpligtelser mv. kunne bidrage til at sikre, at disse forpligtelser er tænkt ind i lovforslaget. Ligeledes, at de overvejelser, som disse forpligtelser giver anledning til i forhold til lovforslaget og dets enkelte bestemmelser, udgør et velbelyst element i Inatsisartuts beslutningsgrundlag. Dette vil ligeledes bidrage til transparens i forhold til offentligheden.

Udvalget har på denne baggrund diskuteret, hvorvidt der er behov for, at den nuværende procedure affattes mere eksplicit med indføjeelse af et krav om et yderligere afsnit.

Udvalget bemærker i øvrigt, at idet forslaget på sin vis er indeholdt i det lovforberedende arbejde på nuværende tidspunkt, vil forslaget efter udvalgets opfattelse næppe medføre en væsentlig forhøjelse af den offentlige administrative byrde.

Udvalget noterer sig ligeledes, at der i § 34, stk. 1, i Selvstyrets bekendtgørelse om Forretningsorden for Naalakkersuisut affattes: ”§ 34. Formandens Departement fastsætter generelle retningslinjer for udarbejdelse af regler i Grønlands Selvstyre. Disse retningslinjer skal følges med udarbejdelse af forslag til Inatsisartutlove og bekendtgørelser.”

Det er dermed på nuværende tidspunkt som udgangspunkt et krav, at de lovtekniske retningslinjer skal følges i den lovforberedende proces.

Udvalget noterer sig afslutningsvist, at en del af efterlevelsen af en tydelig redegørelse for Grønlands Selvstyres internationale forpligtelser i lovbemærkninger, kunne ske ved, at Naalakkersuisut i højere grad inddrager Institut for Menneskerettigheder og Grønlands Råd for Menneskerettigheder som høringspart i det lovforberedende arbejde.

Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af Demokraatit, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut indstiller forslaget til vedtagelse.
- Et flertal i udvalget bestående af Demokraatit, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut opfordrer Naalakkersuisut til at inddrage Institut for Menneskerettigheder og Grønlands Råd for Menneskerettigheder som høringspart i det lovforberedende arbejde, hvor det måtte være relevant.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Aqqalu C. Jerimiassen
Formand

Kuno Fencker
Næstformand

Pipaluk Olsen

Iddimanngiu Bianco

Anders Olsen